

SZÉKELY HIRLAP

politikai s vegyestartalmu közlöny.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

TELEKI-KÖNYVTÁR.

Hirdetési ár: Minden 100 vagy kevesebb szóért egyszeri beigtatásért 1 frt és minden beigtatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal.
Pesten, Zeisler M. hirdetést közvetítő intézete, Királyutca 60-ik sz.,
és J. Haasenstein és Vogler Bécsben (Neu-Markt 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton reggel

NAGY FÉLIVEN.

ELŐFIZETÉSI ÁR

Negyedévre 1 frt.
Félévre 2 „

Adakoztak:

I. Az országos honvédségélyző egyesület részére:

Dósa Lajos 10 frt; Münstermann Luiz Kolozsvárról 2 frt; Szász Róbert 2 frt; Magyar Ferencz 5 frt; Hildebrand József 1 frt. Mult számunk összege 8 fr. Egész összeg 28 frt.

II. A háborúsujtott francziák részére:

Dósa Lajosné 5 frt; Marton István 5 f.; Münstermann Luiz Kolozsvárról 2 f.; Szász Róbert 2 f.; Özv. Reich Károlyné 3 f.; Korondi Lajosné 2 f.; Imreh Sándorné 1 f.; Magyar Ferencz 5 f.; Molnár Zsigmond 4 darab $\frac{1}{4}$ frtos ezüstpénzt, Gáspár Ferencz 40 krt. Mult számunk összege 25 frt és 4 porosz tallér. Egész összeg 50 frt 40 kr, 4 porosz tallér; 4 db $\frac{1}{4}$ frtos ezüstpénz.

Pénzügyünk.

(X) Régebbi állambölcsészek közül sokan, s még az újabb koriak közül is némelyek, folytonosan állítják: hogy a pénz veszélyes az emberiségre. Mondják: a pénz összehalmozza a tőkét; a népben erköcstelenséget, pénzbalványzást stb. idéz elő. Ez tuzás.

Mások szerint: „pénzzel apát anyát lehet venni,“ tehát pénzt és mindig pénzt. Szintugy tuzás ez is.

A helyes út ez alkalommal is a két szélsőség között van.

Ha egyes embeárnél, ép ugy, mint a társadalomban nem lehet, s nem is czél a pénz: ugy egyes embeárnél, szintugy, mint a társadalomban, pénz az alapja minden fejlődésnek. „Az a pénz a társadalomra, a mi a tüzelőszer a gépre, a mi a táplálék az emberre nézve.“

Illik, sőt szűkség ennél fogva állami pénzügyi viszonyaink felől tisztában lennünk. E czélból, ha terünk engedné, ide igtatnók pénzügyérünk beszédét, melyet m. hó 26-án, a jövő évi költségvetés előterjesztése alkalmával tartott. E beszéd, midőn egyfelől pénzügyünk fejlődési ké-

pességét mutatja ki, ugyan akkor jelen állását is teljesen átláthatóvá teszi.

E szerint a rendes bevételek tettek: 1866-ban, mikor külön háztartásunkat megkezdettük, 100 milliót; 1867-ben már 130-, 1868-ban 141-, 1869-ben pedig 151 milliót kerekszámban. Ha bevételeink tovább is oly mérvekben szaporodnak, milyeket mutatnak a fentebbi adatok, ugy a folyó évben 161-, a jövő 1871-ik évben pedig 171 millióra kellene emelkedni. — Mindazáltal, tekintettel azon lehetőségre, hogy bevételeink ezután nem fognak az eddigi arányban szaporodni, a pénzügyminiszter a jövő évre nem 171-, hanem 159 millió bevételt vett föl előirányzatában. Ezen kívül a jelen évi előirányzatba felvett bevételek és kiadások mellett 14 millió deficit mutatkozott. Hogy ezen hiányt bekövetkezik-e valósággal vagy nem, mert el is maradhat, attól függ mennyi lesz a bevétel a jelen évben. Ha annyi lesz, mint a multban volt: 6 millióra száll le. Ha pedig a bevételek folytonosan tapasztalt emelkedése ez évben sem marad el; ugy a deficit kisebbül, sőt el is maradhat lassankint.

Ez pénzügyi viszonyaink képe. Nem áll minden kifogáson felüli jó állapotban, de aggodalomra sem ad okot. Alig van Európában ország, melynek bevételei oly kedvező arányu szaporodásokat mutatnának, mint a miénk, azóta, mióta gazdaságunk kezünkbe került. Minek aztán azon jó következése van, hogy most belsűkségeinkre csak nem másfél annyit fordítunk, mint kezdetben lehetők.

A baloldal organumai azt mondják: jöhetnek körülmények, melyek egészen kiforgatják a fentebbi kálkulust. Ez nagyon igaz. De hát melyik emberi viszony az, hol a véletlen szerepet ne játszanék? Mi részünkről, ha az adó reformok siettetnek, ha a kezelés, addig is, mig az megtörténhetnék erélyes, pontos lesz: teljes reménnyel vagyunk, hogy az egyensúly bevétel és kiadásban helyre fog állani.

— Országgyűlés. A képviselőház harmadik ülését — okt. 25. — jobbadán az ügykezelés beosztása vette igénybe. A napirend fő-

tárgyát a Miletics ügy felett történt névszerinti szavazás lévén, mely alkalommal, Irányi indítványa 126 szóval, 89 ellenében, elvetetett. 421 képviselő közül hiányzott 205.

A negyedik ülésen — okt. 26. — Kerkápoly pénzügyminiszter a jövő évi költségvetést terjesztette a ház elé. Beszédében mely mind a mellett, hogy a szónoklati elemet teljesen nélkülözte s még az „Ellenőr“ szerint és „jó reményeket keltett pénzügyi pályája őszintesége iránt“ pénzügyi állapotaink jelenlegi képét igyekezett szem elé állítani, leplezetlen őszinteséggel. Beszédéből kitűnt, hogy ámbár jövedelmeink, külön háztartásunk óta, mint egy 50%-kal szaporodtak, de hason mértékben szaporodván kiadásaink is, a jövő évre még mindig marad vagy 12 millionyi hiánylat. Erre nézve azonban ugy vélekedik a pénzügyér, hogy ha a folyó, és jövő évre is azon arányban növekednek bevételeink, mint emelkedtek 1868-ról 1869-re ugy a hiánylat nem fog a számított mennyiségben elő állni, sőt egészen is eltűnhetik. Ugy legyen!

Az ötödik ülésen — okt. 27. — Simonyi E. határozati javaslatának tárgyalása elhalasztatott a miniszterelnök Pestre érkezéséig. A következő ülés napi rendjének meghatározása ismét előidézte azon viták egyikét melyek a magyar parlamentnek különös sajátosságai. Ghyczy Kálmán a tárgyalás alá veendő tárgyak sorát kívánta meghatározatni. — Hosszu jobbra balra beszélés után, Horvát Boldizsár a kormány azon jogánál fogva döntötte el az ügyet: mely szerint előterjesztéseit az osztálytárgyalástól elvonni nem lehet. Így a dolog köré vá- gásba zökkent volna, ha Német A. alkalmat nem talál szokott módon humorizálni. Csak hirtől ösmerjük e jó urat, s pedig lehet, hogy jobb hírénel, ezért nehogy méltatlanul ítéljük meg, idézzük a „Ref.“ megjegyzését: „A humor és szatira igen gyönyörűséges parlamentaris fegyver, melynek szívesen megboicsátják az egyenes csapásból való kitérést, azon ügyességért, melylyel az meglepően a tárgyhoz visszatérni képes; de félőrai beszédeket tartani, csupán azért, hogy egy Meidingerből kölcsönözött adomát halljunk egy évek előtt befejezett parlamenti tárgyra ügyetlenül alkalmazni, oly szatira, mely csupán a parlament méltóságát teszi nevetségessé. . . . Talán a sajtó őszintesége eszébe juttatja Németh urnak, hogy az ő humorának minősége igen feltűnő aránytalanságot mutat azon testület szellemi színvonala-hoz, melynek keblében ülni elég . . . szerencsés.“

— A „Times“ „Arlés-Dufour-nak, a nemzetközi, s állandó béke-liga alelnöke, s a lyoni segélyezési bizottmány elnökének következő, Lyonból, f. hó 12-ről kelt levelét közli:

„N.-Britannia népehez!

En, egyszerű polgár létemre, az angol nép rokonszenvére merészlek hivatkozni egy szerencsétlen, s hű szövetséges javára, kinek testvérisége a harcztérekben forrasztatott össze, s a munka térein fejlődött ki.

E fölhívás merészségének igazolása végett emlékezetbe idézem szakadatlan — bár szerény — részvételemet, mindazon gazdasági s békés haladásokban, melyeket Anglia a Huskisson-miniszterium óta, a kereskedelmi szerződésig eszközölt.

Emlékezetbe idézem ama barátságot is melylyel engem ama dicső férfiak tiszteltek meg, kik

e haladást létesíték, s kikkel én a nagy és szent nemzetközi béke-liga alakítására működtem.

Nagy nép! emeld föl hatalmas és rokonszenves szavadat, a polgárisult világnak aziránti fölvilágosítása végett, hogy minő kegyetlen és veszélyes solidaritást tüntet föl egy oly háboru makacs folytatása, mely a győző állítása szerint, csupán annak vétkes előidézője, nem pedig a francia nép ellen volt intézve.

A vétkes már megbukott; s a háboru mégis folyvást tart, irgalmatlanabban, mint valaha, ezen jó, s derék nép ellen.

Az az Isten nevében folytattatik a győző részéről. Annak megszüntetése végett Franciaország nem vért kér tőled, ama vér emlékeül, melyet ő adott neked Krimben, hanem tevékeny rokonszenvedet, azt, melylyel legalább is tartozik egy szerencsés testvér nyomorban lévő testvérének.

Ébreszd föl kormányod rokonszenvét, melyet a mi baleseteink csak igen későn indítottak meg; mond meg neki, hogy talán eljövend még ama nap, midőn a szerencsétlenség a ti ajtáitokon is sürgetvén, akkor meg fogjátok bánni, hogy a hú barátot s szövetségest el hagytátok tiporlatni.

En őszintén óhajtom, hogy e kegyetlen nap soha se virradjon föl N.-Britanniára, s annak nemese népére.

— Chaudordy gróf körjegyzéke. Chaudordy gróf okt. 14-ről egy körjegyzékben felel Bismarck azon emlékiratára, melyben a porosz premier a párisban kitörendő éh-halálra figyelmeztet.

„Tours oct. 14. Uraim! Bismarck közleménye diplomaiiai képviselőihez azonnal a nyilvánosság elé bocsátott s így mi is ez utat vagyunk kénytelenek választani. Különb a védelmi kormány nézetei s a jelen helyzet fölött ily módon támadható vitakozások által mi sem veszünk, mivel inkább meg lesznek világítva e pontok. Európa rokonszenve annál jobban felénk fog fordulni, s hozzánk simulnak az európai érdekek, minthogy a veszély velők is közös. Bismarck 10-ki sürgönyében oda nyilatkozik, hogy százezrek halnak éhen Párisban, ha tüzhelyeiket megátalkodottan tovább is védelmezik s a felelősséget ezért a francia kormányra hárítja. E manifestum senkit sem ejteth aggodalomba, ki a valódi tényállást ismeri. Mi a Bismarck által festett jövővel a jelent állítjuk szembe.

Páris hosszabb időre el van látva elegendő élelmiszerez; a rend benne a legpéldásabb; a véleménykülönbségek a poroszok közeledtével megszűntek. A departementok fegyverkeznek s minden áldozatra készek a főváros megmentésére. A porosz miniszter javajveszékeltései nem jelentenek egyebet, mint hogy Páris hatalmasan ellen áll s a megszálló sereg éhséget kezd szenvedni; lazítani kénytelen a főváros megszállását, hogy rablócsapatokat küldhessen szét élelmiszerekért. A német seregben a betegségek napról napra borzasztóbb mérvet kezdenek ölteni. A kedvezőtlen időjárás szintén a mi előnyünkre válik. Nálunk emberekben nincs hiány s az ország bizalma segédforrásaiban a borzasztó szerencsétlenségek után is rendíthetetlen. Ez az igazság.

Franciaország mindamellett is óhajta a békét, mint óhajtotta az ellenségeskedés kitörése előtt, de kívánja egyszersmind, hogy a béke tartós legyen. Ez ép úgy érdekében fekszik Európának, mint nekünk. Fogadja stb.

Chaudordy.

— Páris felfegyverzéséről hivatalos jelentések a következő részleteket szolgáltatják: A tüzérség áll 2150 ágyuból, melyeket 18,000 tiszt és tüzérség kezel. A falakon minden ágyu mellé 1000 töltény, az erődökben pedig 500 töltény van adva; a raktárakban 18 millió kilogramm lőpor van felhalmozva; idejárul a tartalékban levő 250 ágyu; s a hetenkint készíthető hat millió töltény. A mérnöki kar által tett előkészületek bámulatosak, s ezek 100.000 tirailleur közreműködésével Párist csak nem bevehetlenné tették. A közmunkaminiszter 102 különböző szerkezetű mitrailleuset rendelt meg kü-

lönböző gyárakban, melyek f. hó 27-ig készen lesznek; korábbi megrendelések következtében ugyanazon időpontig 115 Gatling- és Cristhe-féle mitrailleuse szolgáltatandó be; eddig már 312600 mitrailleuse töltény adatott át 150 mozsárgyúval s hozzátartozóival együtt, valamint 50 ágyuszekér, 200 ostromágyutalp; 500,000 különböző calibertű puská; 5000 bomba szintén rövid idő alatt kész lesz s 25-kéig 300 réslövő ágyu szolgáltatandó be.

A nemzetőrségi tüzérség szervezése ugyszólván már be van fejezve. Egy legió 10 ütegből áll, összesen 60 ágyúval, s mindegyik ágyúhoz 4—12 lövő van adva.

A marosköri ev. ref. néptanítók rendes féléves őszi gyűlése. Okt. 26-án 1870. M.-Vásárhelyt.

Okt. 26-án tartá a marosi ref. egyházmege tanító testülete negyedik rendes értekezleti gyűlését M.-Vásárhelyt, a kistemplomnál lévő iskola-teremben, t. Pap Elek lőrinczfalvi pap és t. Nagy Antal vásárhelyi tanító urak vezetése alatt, mely, dacára a különben is rossz, most a sok esőzések miatt csaknem járhatlan utaknak is, elég népes volt; 34 ügybarát révén részt abban.

1/2 11 órakor megzendült a tanítóikar kitűnő gondnal szervezett dalkara, melynek minden tagja, nem gondolva távol, vagy közel, sár, eső vagy hóval, pontosan megjelent ez értekezleti gyűlésen.

Itt hasonlóké, mint örvendetes jelenséget jegyzem meg, hogy: tanító társaim a kitűzött énektanulási órákon is, akkora pontossággal, és oly buzgó lelkiismerettel vesznek részt, a mint illik.

A nagyon kitűnően sikerült ének után, elnök t. Pap Elek ur mondott rövid imát, s a sz. lélek segítségül hívásával a gyűlést megnyitotta, ezután újból megzendült a dalkar és temetési éneket énekelt, még nagyobb ihlettséggel, mint az elsőt.

Azután tanító-gyűlési elnök Nagy Antal, vásárhelyi tanító, mint az egyetemes tanítói gyűlésre megválasztott s felküldött követ, megköszönve választóinak a benne vetett bizalmat, kötelességének tartá küldetéséről számolni; s terjedelmes munkálataiban, oly hiven, annyi szakértelemmel adá elő a három napon keresztül folyt dolgokat, hogy senki sem kételkedheték, követünknek az egyetemes magyar tanító gyűlésen kifejtett buzgó részvételről, fáradhatlan utánjegygetéséről, s tapasztalatairól, melyek nélkül ily hosszúságú és kimerítő munkálatot készíteni, teljes lehetetlen vala.

Követünk azon óhajással zárja be tudósítását: jövőre legyen gondja a testületnek arra, hogy teremtsen magának alapot valami módon, hogy hasonló esetben ne legyen kénytelen a mostani eljárásához folyamodni, s némelyeknek sokat ígérő, de semmit nem adó ajánlatára szorulni!

Utánna Porzolt Ádám, második követünk olvasá utazása élményeit a realékról, kezdette Atosfalván, s végezte Pesten. Mindkét munkának az albumba leendő beiratása elhatározottat.

Porzolt e munkájáról sokat nem szölok, kinek kedve kerekednék, ott lesz az album, olvassa el. Megérdemli.

Tárgysorozat rendén Erese Mihály vásárhelyi kántor és tanító olvassa e tételtől irt értekezését: *Lehet-e a fiu- és leány gyermekeket egy tanító alatt egy iskola-szobában külön választani? ha lehet, hogyan lehet, s ha nem lehet, miért nem lehet?*

Miután értekező munkájában alternatívákat állít fel, az értekezleti gyűlés tetszésére bizva, hogy válasza ki belőle kiki kedve szerint a melyik inkább tetszik; de határozott iránya munkájának nem lévén, s minthogy e tárgy nagy horderejű fontossággal bír: bővebb és tüzetesebb kidolgozás és bírálat végett kiadatott Balog Sándor, vajai néptanítónak.

Délután 2 órakor ismét megkezdődvén az ülés, Fekete Pál mezőbándi néptanító értekezett e tételtől: *„Mi haszna van a tanítói értekezéseknek, magokra a tanítóknak és a népre?”*

Azon adatról, hogy eszmecsere, értelmes és szakba vágó felolvasások, nemes társalgások által a tanítók az értekezletek alkalmával hathatós hasznót merítenek — irt munkájában nagyon szép képet állít elő. De hogy az értekezletek mi hasznót hoznának a népre; irt ezt ép nem, vagy csak nagyon felületesen tárgyalja. Bírálatra kiadatott Szekeres Elek vásárhelyi tanítónak.

Aztán e tételtől: *„a historiat csak száraz történelmileg kell-e a népiskolákban tanítani, vagy életrejelileg is, melyből erkölcsöt lehessen tanulni?”* Szabó János, köztisztviselőben álló székesi ősz tanító, megvallom és úgy hiszem, hogy üggyársam is, kik ez értekezést figyelemmel kísérték egy véleményben vannak velem; oly kitűnő, nagy historiai jártassággal, ismeretsséggel gazdag művet olvasott fel, hogy ennél szabatosabb és teljesebb értekezést, mióta testületünk fenáll, nem hallottam. Nagy dicséretére és dicsőségre válik szerzőnek.

Az ősz férfi e jeles munkája kiadatott bírálat végett egy fiatal üggyársunk t. Zajzon Gőzja barátunknak. Meglátjuk, hogy ez annyi ész és ösmerettel összerakott munkájával az ősz bajnoknak, fiatal, de képes erő mikép küzd meg.

Nagy örömmel és tiszteletünkkel fejezzük ki, tiszteletes Kovács Aron vásárhelyi lelkész és Makkai Domokos n.-enyedi professor uraknak, kik jelenlétükkel szerencsétlenné, kik is a gyűlés egész folyamán keresztül a legnagyobb buzgóság és figyelemmel kísérték eszmecsereink fonalát. Vajha a különben is nyilvános üléseinkben, mentől számosabb, a népnevelés ügyért érdeklődő férfiakat szemlélhetnénk.

Szerencsétlenné gyűlésünket a szomszédos görényi egyházmegyének két érdemes tanítója Erce Miklós — és Vajda Miklós, tanítók, kik a legnagyobb elismeréssel távoznak körünkől.

Mint örvendetes jelenséget említem meg, hogy Szabó Lajos szővérdi unitarius tanító, mint testületünknek rendes tagja bekebelezte magát; vajha üggyárs példáját több nem ref. tanítók is követnék.

Ezek után bezárom soraimat azon meggyőződéssel, — hogy ily érdekes értekezleti gyűlésünk, mióta testületünk fenn áll — nem volt.

Adná is Isten, hogy az érdeklődés e szent törekvés iránt, a tanítóknak szintugy, mint a népben, fokról fokra növekednék.

Szentgyörgyi.

KÜLFÖLD.

Tehát végre Metz, a szegény Franciaország e „szűz“ vára is elesett. Az első tudósítás szerint a 27-diki kapituláció 150,000, a második 130,000, a legutóbbi már 173,000 harcos (köztük 3 marsal és 6000 tiszt) fegyver-létételt jelenti. A feladás okáról és föltételeiről semmi szó a rövid távirati tudósításokban, — csak más két tudósításból — mely szerint 20,000 a sebesült és az éh-nyomor roppant — lehet következtetni, hogy a kapitulációra a végszükség kényszeríté Bazainet, Jules Favre szava szerint „a mi dicső Bazainenünk“-et! Így minden pozitív adat nélkül, a körülményeket s megadási föltételeket*) nem ismerve: alig merhetünk hozzászólni Bazaine e — minden esetre elhatározó — lépéséhez. Igaz francia volt-é, ki teljesen meg volt győződve helyzete tarthatlanságáról s katonai szép hírneve föláldozásával is végett akart-é vetni a czéltalan és reménytelen megszállásnak, s a mielőbbi békekötést minél inkább, még a látszólagos gyávaság árán is siettetni akará s még egy utolsó, élet-halál áttörési kísérlet dicsőségét is föláldozá hazája javáért? — vagy pedig ő is az áruló, hiteszegett, önző, szégyenletes császár nyomoru eszköze volt-é, ki a hastingi dómával, Bourbaki és Boyer útján egyetértve, a meggyaláztatás legfájóbb csapását mérte az által, hogy gyáva önfeladásával a restauracionak ocsmány útját nyitotta meg? — ki tudná ma még megmondani, midőn a legméltóbb szánalom egyetlen jaj-kiáltása képes csak az ajkon utat törni magának: Finis Galliae!!

Annyi azonban már ma is bizonyos, hogy

*) Strassburg kapitulációjánál siettek a poroszok megmondani, hogy „a sedani föltételek mellett.“ Sz erk.

e csapás érzékenyebben sújtja Franciaországot, mint a sedani fegyverletétel. Akkor a romok közül a reményteljes Respublika alakja emelkedett ki, — ma: lanyha szervezkedés, kevés lelkesültség, sok helyt gyávaság, majd mindenütt készültség, (a legutóbbi tudósítások szerint) zavargó Páris képezik a szomorú, kétségbeesett kiállást. A Metz alól felszabadult seregek részint délre, részint Páris alá sietnek, melynek végleges bombázási határideje tegnapra volt kitűzve, s a mi kis remény eddig a Párison kívüli seregek szervezése iránt fennmaradt volna: most végkép elenyészik. — És mintha a sors gúnyolódni akarna e meglátogatott nemzetet: ma kisebb győzelmi hírek érkeznek; így a bajorok Besançon és Montbéliard közt „teljesen“ megverettek, 53 szekeret sebesültekkel hátra hagytak és svájci területre futva ott lefegyvereztettek; Formerie mellett 2000 porosz szenvedt volna vereséget, — Courvillet és Vesoult pedig a német hadak odahagyták. Egy müncheni távirat megerősíti a 21—22-diki badeni vereségeket, Bayer alatt Renne és Vorey között, — Garibaldi sikeres guerrilla-műveletei és előnyomulása pedig mind bizonyosabbá válnak. — De mi ez Metz eleste után?

Toursban — honnan a francia kormány már készül elvonulni — e közben már látszik a kapituláció eredménye: béke-párt alakult, Thiers és Guizot vezetése alatt. Annak is hangzik híre, hogy a constituante össze-hívását nem csak a béke-közvetítést ismét megkezdett semlegesek sürgetik, hanem a poroszok is hajlandók megengedni.

Már most csak béke — minden áron!

VEGYES.

* **A kath. autonomiai kongresszus** 16-kán tartotta első ülését, a muzeum termében, számos egyházi főnökön kívül, több világi képviselő jelenlétében. Az elnöki széket Simor János herceg-primás foglalta el, mire Majláth György üdvözölte a primást képviselő társai nevében is. Ezután az igazoló bizottság tagjai iránt tett ajánlata fogadtatott el az elnökségnek. Ezek között látjuk Veszely Károlyt is. A második ülésen, 28-án, az igazoló bizottság adja be jelentését; e szerint az igazolt tagok száma 129. Ugyan ekkor elhatároztatik: hogy az alelnök és jegyzők titkos szavazattal választassanak.

* **József főherceg** azt a rendeletet becsátotta ki, hogy a honvéd-gyalogság ét-csészéit ne vigye magával, hanem azok, mint a lovasságnál szokás, az utánok menő társzerekerekre rakassanak. Ez által egyrészt az öltönyök sem piszkolódhatnak oly hamar, másrészt pedig csatározás alkalmával a fényes bádög-csészék nem tétetnek ki az ellenség czéltáblájának.

* **A kamatos pénztári jegyek** kibocsátása november 1-én megindult, s a hitelbanknak már nagyobb értékű mennyiség van átadva. Ezen intézet van megbízva a kezeléssel, mely viszont érintkezésbe tette magát minden solid hazai pénzügyintézettel. Mint tudva van, az 1870-ki XI. törvényezikk hatalmazta fel a pénzügyért ily pénztári jegyek kibocsátására, hogy a bélyegek, illetékek, díjak stb. hátrálékaiból származó biztosított követelése alapján 14.846,642 frt erejéig bocsáthasson ki szükség szerint. Egyelőre 8.225.000 frt érték hozatik forgalomba 1000 és 100 frtos utalványokban, az 50 frtos későbbre marad. A kérdéses jegyek előmutatóra szólnak, kamatoznak s a kamatláb koronként fog megállapíttatni és közzététetni. Jelenleg 5 $\frac{3}{5}$ percent a kamat, s így az 1000 frtos jegyek értéke naponként 15 frt, a 100 frtosoké pedig 1 frt 50 krral növekedik. Fél év alatt lejárnak, mikor az állami és hitelbanknál kamatostól beváltatnak. A kir. pénztárak és adóhivatalok a lejárat előtt is beváltják kamatostól, föltéve, hogy a befizetendő összeg

a pénztári jegy névértékénél a lejárt kamatot is számítva, nem kisebb, mert részbeni fölváltásnak és visszafizetésnek a lejárat előtt nincs helye. Azok, kik az állam iránti tartozásaikat ily jegyekben törlesztik, a fizetés alkalmával kötelesek a pénztári jegy hátára fölírni nevüket, a beadás napját és lakhelyüket.

* **Az országos magyar gazdasági egyesület** által kezdeményezett s a j. t. turó és tejtermékek kiállítása, melyre a kormány részéről nagyszámú jutalmak tűzettek ki, f. év nov. 3—12. napjain fog Pesten a magyar gazdasági egyesület köztelkén megtartatni. Az ezen kiállításra szánt tárgyak f. év okt. végeig s legfeljebb a kiállítás megnyitására kitűzött napig azaz nov. 3-ig küldendő be az országos magyar gazdasági egyesület üllői uti köztelkére Pestre.

* **A marosi ev. ref. egyházmegye** képviselője tegnapelőtt rendkívüli közgyűlést tartott, azon tervezetek megvizsgálása és véleményezése végett, melyeket egyfelől a közzsínat, másfelől a fő egyházi tanács bizottmánya az erdélyrészi ref. egyházkerület legfőbb törvényhozó, igazgató és ítélő testületeinek, képviselői alapra fektetett szervezésére vonatkozólag készített. A tervezeteket egy bizottmány már előlegesen tárgyalá, melynek többféle változáson átment többsége azt az indítványt terjeszté a képviselő elé, hogy — miután a közzsínat és fő egyházi tanács elkorhadt testületek és saját maguk organisálására nem hivatottak — a képviselő ne is fogjon e tervezetek tárgyalásába, hanem terjeszse föl azon véleményét, hogy az összes anyaszentegyház által egy külön quasi alkotmányozó gyűlés lenne alkotandó, mely a szervezési törvény meghozása után végkép feloszlanék. A képviselő azonban nem volt hajlandó ez excentricus szabadelvűsködő indítványt magáévá tenni, s egy fél napi elveszett vitatkozás után hozzáfogott a tervezetek tárgyalásához, mely eredményel: jövő számunkban bővebben.

* **A strassburgi müntstert**, melyet csak pár hét előtt dult fel egy részben a porosz vandalizmus, 1075-ben, Werner püspök kezdette építtetni. A középkor ez építészeti remekének megalkotásában, négyszázadon keresztül folyvást száz-ezer ember dolgozott.

* **Dunai flottilla.** Az állam több gőzhajót rendelt meg a Duna számára, melyek tavaszkor fognak megjelenni a vizeken. Jövő évre ugyanis Buda-Pest közt megszűnik a csónakok eddigi közlekedése, s a partok közt kicsinyke gőzhajók fognak járni. E gőzhajók közül már kész van egy, s tegnap délután jelent meg a Dunán, vidáman füstölve a sok nagy jármű közt, könnyedén szelve a hullámokat. Diszes jármű, s a legkisebb gőzhajóknál is vagy ötször kisebb, de valamivel nagyobb a Széchenyi Ödön „Hableányá“-nál, csavar gőzös mintára építve. Vagy 25 személy fér el benne fedett helyen, míg a fedélzet a kormányos, kapitány, s két matróz számára van fenntarva. A kis propeller neve: „Sophie“. Egy más hír szerint a dunagőzhajózási társulat tulajdona, mely folyamodott volt a kormányhoz, hogy a csónak közlekedést szüntesse meg, s ő elvállalja a partok közti személyszállítást e czélra alkalmas gőzökkel. Akár a kormány, akár a dunagőzhajózási társulat fogja a közlekedést eszközölni, e gőzhajók igen illeni fognak a fejedelmi folyamra, s elejét veszik minden balesetnek, mitől a gőzhajók nagy forgalma mellett a csónakoknál mindig félni lehetett. Ilyen gőzöskéket a kisebb vizeken is lehetne használni, miután alig egy lábnyi mélységben már szabadon uszhatnak.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi m. kir. ítélő táblának 1870. okt. 24-ik és következő napjain tartott nyilvános ülésein előadott ügydaraboknak.

I. Tanács, polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Lészai Lajos által.

Baruch Jeremiásnak Dahintu Károly e. 60 frt 64 kr. i. Varga János Babos Károlyné e. 118 f. Koronka László hagyatékának gr. Kornis Gáspárné e. korodi kárpótlás kiutalása i. Pap Györgynének Székely Leopoldné e. egy írtás i. Popa János Chiosdeanu Tivador e. 300 frt íránt. Desbordes Rozának gr. Mikes Benedek e. 72 frt tőke és járuléka i. Krainik Simonnak Máté Irimia e. birtokhá. i. Váradi Antal Vesatemian György e. 829 frt 83 kr i. Lázár Saroltának Heater Ilyés e. igény p. Binder Dániel a keleti vasut építő társulat e. birtokhaborítás i. Brassó városi Blumenau elővárosnak Luckhard Oszkár e. birtokhaborítás i.

Előadó k. t. bíró Dr. Endes Gábor által.

Nagy Péter Nagy Dávid e. sommás visszahely. i. Gal György Szabó Benjámín e. sommás visszahelyezés i. Csiki Gergely Füle Józsefné e. 88 frt 94 kr i. Kovács Mózes Kiss Gergely e. sommás visszahelyezés. Gr. Lázár Miklós gr. Lázár László és gr. Lázár Albert hagyatéka e. kárpótlások i. Pocssler Frigyesnek Gross Dániel e. 56 frt 60 kr. i.

Előadó k. t. pótbíró Déési Farkas által.

Orbán János felperesnek Braun Nátán alperes e. szerződés megsemmisítése és bér felmondás i. Negyina Mária és társai felperes. Chirion Ursz alperes e. 48 frt i. Rozenfeld József és Fleischer Mendel Jakab Sándor e. 88 frt 75 kr i. Szöllősi János Borfola Szimion e. zárlat i. Favrek Francziska öz. v. Matuschek Anna e. osztály-igazítás i. Murariu Susa Muntán Nicolajné Hujecz Avramné Murariu Susa e. egy belső telek kiadása i. Horitzer e. E. és fia olajgyáros Heresztos Keresztos Kálmán e. 1000 köböl repce szállítása és 1270 frt megfizetése i. Nagy Károly örökösei Domokos Lajos örökösei e. i. tétetményezett pénz összeg kiadása i. Mikó Ágnes Imre György urbérbéri kárpótlásai átutalása i. Jäger Tamás Knapp Ede és Drottár Mihály e. birtokhaborítás i.

II. Tanács polgári ügyben.

Előadó k. t. bíró Tribusz Antal által.

Tamási Zahariáné Árkosi Szávina Tamási Szána és társa e. kiszakítás i. Árkosi János szül. Dávid Rozália Bagaméri Julianna és társa e. házber hátrálék i. Kiss Ágnes a kir. kincstár és társa e. kiszakítás i. Havrada Ferdinand Hersch Mózes e. sommás visszahelyezés i. Wind András Fletcher György e. 40 frt foglaló és elhasznált ital ára i. Helsdörfer Katalin és társa Boltres György e. 60 frt vételár i. Petrutz Gyorgye lui Stefann a kir. kincstár e. 550 fró kártérítés i. Wermescher Márton Jankó Mihailla e. szerződés teljesítése i. Roth János Toma Paraskiva e. 39 frt 83 kr i.

Előadó k. t. bíró Dózsa Dániel által.

Orbán Miklósné Rácz Ferenc e. visszahelyezés i. Jakab Jánosné Kelén Mózesné e. adósság i. Buta Juon lui Togyer e. egy szántó tulajdon joga i. Barza Trefon Kreszte Juon sat. e. fekvőségek kiadása i. Hoffmann David Bokros Ádám e. kártérítés. Klein Frigyes Gajzágó Antal e. 677 frt s járuléka i. Zsakó János s nejeének Kreza István sat. e. igény kereset i.

Előadó k. t. bíró Csergedy János által.

Munteanu Georgenak Debu Dávid e. 7 szekér fa vagy 31 frt 50 kr. i. Juon George Lascu Sinlea Oana Juon e. birtokhabor. i. Pandrea Georgenak Robu Jesifu e. 12 $\frac{1}{2}$ db. arany i. Petru Joan Bikának Safta Jancsi Bika e. birtokhabor. i. Schul Dániel és társai Hetasch József és Carolina e. 920 frt és 811 frt 58 kr i. Manta Petrunak Sánta Juon e. 14 frt o. é. i. Maria Juon Szokácsuak Szioneciu George és Joze e. birtokhaborítás i. Popa Georgenak Buzsanu Nicolai e. birtokhaborítás i.

Előadó k. t. bíró Petri Ádám által.

Kaiser Gusztav Adolf Bálint Melinda csödtömege e. 380 frt lakbér i. Csanádi Julia Grünfeld Mózes Mihály és társa e. ingóságok kiszakítása i. Veress Balint Teleki Dénes e. gyermektartás i. Balogh József Tordai Mihályról illetőleg szavatossa Losonczy József e. 22 frt 33 kr. kártérítés i. Öz. Bodrogi Sára Buzsi Lajos e. 210 frt kölcsön i. Benkó Miklós Csiki Dániel e. egy feljáró utrészt visszaadása i.

Előadó k. t. p. bíró Ilyés Károly által.

Kövé Ágnes Miksa Elek s társa e. igény pere. Farkas Vazilika Farkas Pétru és társa e. snmmás visszahelyezés i. Kraus Mátyás e. sommás visszahelyezés i. Szabó Károly Rauschek Venczel e. zárlat i. Müller György és társai e. 104 drb. tulajgerenda i. Mach Venczelnek Drágomir Moische e. 377 frt 80 kr.

III. Tanács, bűnügyi ügyben.

Előadó k. t. bíró Vajda Simon által.

Barta Tamás e. nehéz testi sértés Steffek Venczel e. becsület biztossá e. kihágás. Fenesan Juon és társa e. lopás. Ruben Bernád e. sikkasztás. Barabás Bálint és társai e. nehéz testisértés i. Hezegán Luka e. nehéz testi sértés iránt.

Előadó k. t. bíró Spech Adolf által.
Baloszin Szimeon e. erőszakos nemi közönség, Kozák Dumitru e. emberölés. Kömives Sándor e. család.

Előadó k. t. bíró Stojka Antal által.
Csok Tivader e. gyilkosság i. Pap Maxim és társai e. becsület sértés. Szobó Gyurka és társa e. tolvajság. Pójénár Jakab lui Nicáloe e. lopás büntett. i. Heten Szimion e. súlyos testi sértés. Szilágyi Pál e. súlyos testi sértés. Ábrshám Mózes e. súlyos testi sértés bünt. i. Amberboj Albert e. becsület sértés. Tofán János e. nyilvános erőszakoskodás.

Előadó k. t. bíró Bárdosi György által.
Datesiu Lázár s társai e. súlyos testi sértés. Biulea J. Moisa e. súlyos testi sértés i. Brechler Mária e. kihágásérti ügy. Kiss Lukács e. súlyos testi sértés. Steuletii Nicolae e. kihágásos ü. Todea Joánne Samoilla e. vétség iránt.

IV. Tanács, úrbéri ügyben.

Előadó k. t. bíró Popovics Servian által.
Buda Sámuelné Suba Kata Kerekes Mihályné e. egy állomány majorsági természete elismerése i. Borza

Jozsának Turka Ferencz e. két drb. visszaadása i. Zöld László és társai Székely Györgyné e. egy belső telek és hozzá tartozó külsők székely örökség természete elismerése iránt.

Előadó k. t. bíró Grúz István által.
Briznikán János és társai br. Bornemisza Albert és Ignác e. úrbéri fekvőségek visszaadása i. A baczlári földbirtokosoknak tagosításért, kiadványa a volt úrbéreseknél ugyan azon ügyben, a dévai törvényszék jelenése ugyan azon ügyben. Gyárfás László Magyar György e. majorsági fekvők visszabocsátása i. A pinztakalámi földbirtokosoknak legelő szabályozásért. Dán Juon Szénási Eszter és Lina e. egy belső telek s külsői visszaadása iránt.

Jegyzéke

a marosvásárhelyi kir. úrbéri törvényszéknél f. 1870. évi october 29-én, nyilvános ülésben előadott ügydaraboknak.

Ülnök Tamásy Béla által.
Gr. Bethlen Miklósnak Kisfaludi Moldován György

e. urb. p. Gr. Lázár Mór esődtömégének Duka, Vaszi e. u. p. Gál Jánosnak Szentgyörgyi Tódor e. p. Lokodi Jánosnak Csanu Petru e. p. Bergián Juonucznak Császár Sámuel e. p. Herrfelcán Niculajnak ugyanaz e. p. Nagy Zsigmondnak Moldován Niculaj e. p. Antal Imrénnek Szócs Ábrahám e. p. Gr. Mikos Károlynak Kelemen Péter e. p. Ugyanannak Szentgyörgyi Juon e. p. Ugyannak Barbe János e. p. Ugyannak Oltyán Tódor e. p. Ugyannak Sütő Stefan a. p. Gr. Bethlen Pál esődnének Román Vaszi elleni pere.

Ülnök Vlád Miklós által.

Magyar Pálnak Gligor Karácsonné e. p. Ugyannak Gligor János e. p. Ugyannak Szark Pintyané e. p. László Andrásnak Ráduly Dániel e. p. Ugyannak Ráduly Jakab e. p. Gr. Teleki Miklósnak Gánya Miklósné e. p. Dézi Amáliának Kelemen Mihály e. p. Gr. Lázár Dénesnek Bács Simeon e. p. Turmanu Lászlónak Roska Miklós e. p. Ugyannak ifj. Szilágyi István e. p. Ugyannak Kovacs József e. p.

Laptulajdonos és felelős szerkesztő:

Horváth Gáspár.

H I R D E T M É N Y E K.

(95)

Van szerencsém a nagyérdemű közönséggel tudatni, miszerint nagymennyiségben Pesten tett bevásárlásom következtében, oly helyzetben vagyok, hogy

legújabb divatu női téli

bársony-kalapokkal, kapison- és virágokkal

dús választékban, a még városunkban nem létezett jutányos árban szolgálhatok; és pedig bársony-kalapokkal 2 frt 80 krtól 10 frtig; kapisonokkal 1 frt 50 krtól 12 frtig stb. stb.

Számos látogatásra egész tisztelettel felkérem, előzékeny szolgálatom készségről előre is biztosítva maradok tiszteletem kifejezése után kész szolgálja:

Kronheim Éva,
divatárusnő.

Üzlethely Szent-györgy-utca szemben a postával.

(75)

„VICTORIA“ biztosító-társaság Kolozsvártt.

Biztosítéki alap:

Alaptőke . . .	1.597,700 ft. — kr.
Tartaléktőke . . .	26,894 „ 75 „
Díjtartalék . . .	667,779 „ 39 „
Kártartalék . . .	14,955 „ — „
Évi bevétel . . .	1.500.000 „ — „
Összesen 3.807,329 „ 14 „	

Forgalom 1869-ben:

Biztosított érték	122.796,234 ft. — kr.
Bevétel . . .	1.427,066 „ — „
Kárfizetés . . .	337,466 „ 92 „
Összes kárfizetés:	
1865—1869-ben	838,560 „ 92 „

Biztosít megszabott olcsó díj és különös kedvezmények mellett:

a) szalmás gabona és takarmány-neműeket, asztagokban és boglyákban, ugy szinte fedél alatt, benn a helységben vagy künn a mezőn (gabonaneműeknél a biztosítás érvénye elcséplés után a magra is kiterjesztetik, mihelyt annak lerazkodási helye előre bejelentetett);

b) épületek, mint: lak és gazdasági épületek, gyárak, malmak, templomok, stb.

c) lakházakban: butorokat, tükrök, képek, órák, szőnyegek, üveg- és porcelán neműek, függönyök, férfi- és női-ruhák, ágy-, asztal- és félélneműek, könyvek, konyha-eszközök stb. stb. szóval minden névvel nevezendő, egy háztartáshoz szükséges kellékeket;

d) gazdasági épületekben: szekerek, ekék, szának, egyéb gazdasági eszközök és gépeket, ugy marhák, lovak, juhak, sertéseket, stb.

e) kereskedésekben: a kereskedés minden ágához tartozó csikkeket;

f) műhelyekben: készletek, feldolgozandó anyagok, készmunkát, szerszámokat stb.

Az ingóságokra nézve a biztosítási díjak az illető épület fedéldijához arányban tetemesen leszállítottak, ugy hogy mindenki esekély áldozattal minden ingóságait biztosíthatja s különben is a felvétel minden tekintetben könnyítve van.

A fentebbi számokban kimutatott üzleti eredmény nem csupán a közönség mindig növekvő belátásának, a biztosítás szükségessége iránt, hanem egyszersmind és nagy mértékben azon bizalomnak tulajdonítható, melyet a „Victoria“ olcsó díja, becsületes eljárása kárainak gyors és igazságos rendezése által vívott ki magának. A társaság nemcsak tetemes biztosítéki alapjával, de nagy összeköttetéseinél fogva és mindig növekvő évi bevételeivel is teljes biztonságot nyújt. Ügynökei az ország minden főbb pontján vannak, kik minden szükséges felvilágosítással szolgálnak és írásbeli megrendeléseket is elfogadnak.

„Victoria“ biztosító-társaság vezérigynöksége Kolozsvártt.
(Nagypiacz, gr. Kemény S.-féle háznál.)

Nyomatja Imreh Sándor Maros-Vásárhelyt, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1870.

Hirdetmény.

(94)

Alóírtnak van szerencsje tisztelettel értesíteni a t. cz. közönséget, hogy legújabbban, nagy választékban, válogatott finom mindennemű porcellán edényei, metszett és közönséges üres üvegei és poharai, nagy mennyiségű mindenféle ablakba való tábla-üvegei érkezvén, azokkal a t. cz. közönségnek a legjutányosabb árban kész szolgálatára áll.

Maros-Vásárhelyt, 1870. október 28-án.

Özvegy id. Reich Károlyné.

(89)

Haszonbéri hirdetmény.

Maros-Vásárhelyhez három óra — a Mező-Bándon keresztül vezető országúthoz pedig félóra — távolságra eső Mező-Kapuson, egy ezer hold körüli, minden szükséges gazdasági épületekkel ellátott, jó állapotban levő jószág teljes felszereléssel, vagy a nélkül is, hat, vagy több évekre haszonbérbe adandó: értekezhetni iránta ott helyben Bothos Gyulával, vagy Maros-Vásárhelyt kereskedő Fenyő István útján a tulajdonossal.